

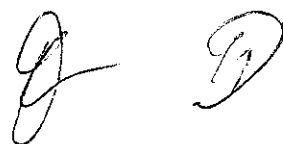
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθ. 161/2008
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 6^{ης} Φεβρουαρίου 2008

ΣΥΝΘΕΣΗ

- Πρόεδρος: Γρηγόριος Κρόμπας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Μέλη: Θεόδωρος Θεοφανόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.,
Ιωάννης Σακελλαρίου, Χριστόδουλος Μπότσιος,
Ηλίας Δροσογιάννης, Θεόδωρος Ψυχογιός,
Γεώργιος Κανελλόπουλος Νομικοί Σύμβουλοι του
Κράτους
- Εισηγητής: Χριστόδουλος Μπότσιος, Νομικός Σύμβουλος του
Κράτους.
- Ερώτημα: Υπ' αριθ. πρωτ. 5074/13.12.2007 Δ/σης
Πολιτικής Γης του Υπουργείου Αγροτικής
Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Περίληψη Ερωτήματος: Εάν η περιγραφόμενη στην υπ' αριθ. 147/1934
Απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων
Χαλκιδικής έκταση, ως δάσος χθαμαλών εντός του
οποίου υπάρχουν μόνο 400 περίπου στρέμματα
πεύκων και η οποία, σύμφωνα με το Δασαρχείο
Αρναίας καλύπτεται από δασική βλάστηση
αιιφύλλων πλατυφύλλων, είναι κατ' εφαρμογήν
της διατάξεως της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν.
3147/2003 δασική έκταση ή δάσος.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. Η έκταση την οποία αφορά το ερώτημα περιελήφθη στη διαδικασία ανταλλαγής, μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, της λίμνης Βιστονίδας- Ντάλιανη, ανηκούσης κατά κυριότητα στην ως άνω Μονή, με εποικιστικά ακίνητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε εκτέλεση της υπ' αριθ. 16651/26-7-2006 ΚΥΑ Οικονομίας και Οικονομικών, αφού προηγήθηκε η υπ' αριθ. 15/2004 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, δι' αναθέσεως της σχετικής διαδικασίας στην Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις των περ. β' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του Ν. 973/1979. Όπως απαιτείται από τις ανωτέρω διατάξεις και προκύπτει από τους επικαλούμενους στην ΚΥΑ λόγους, η ανταλλαγή αποφασίσθηκε χάριν του Δημοσίου συμφέροντος, αναγομένου στην, δια της αποκτήσεως υπό του Δημοσίου της κυριότητος της λίμνης, εξασφάλιση της ορθής διαχείρισής της, την αύξηση της παραγωγικότητας και την υλοποίηση των δυνατοτήτων για ανάπτυξη οικολογικού και παραδοσιακού τουρισμού. Την έκταση αυτή εμβαδού 8.801,43 στρεμμάτων διαχειρίζεται ως διαθέσιμη εποικιστική με αριθμό κληροτεμαχίου 1193με του αγροκτήματος Ουρανούπολης, η Δ/ση Πολιτικής Γης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μη υπαχθείσης ως εκ της φύσεώς της στη διαχείριση της δασικής υπηρεσίας σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 άρθρου 15 Ν.1734/87 κατά την οποία «Κοινόχρηστες και διαθέσιμες δασικές εκτάσεις του αγροτικού κώδικα, οι οποίες έχουν παραμείνει στην αρμοδιότητα της Δ/σης Γεωργίας, περιέρχονται με πράξη του νομάρχη, μετά από κοινή έκθεση ενός δασολόγου της νομαρχίας, στη διαχείριση της δασικής υπηρεσίας, εφ' όσον καλύπτονται μερικά ή ολικά από δάσος δρυός (εκτός πρίνου και αριάς), πεύκης, ελάτης, οξυάς, πλατάνου, σκλήθρου και καστανιάς και δεν είναι απαραίτητες για την κτηνοτροφία. Οι τοπικές δασικές υπηρεσίες έχουν υποχρέωση μετά τη δημοσίευση της πράξης του νομάρχη να θέσουν τις εκτάσεις αυτές σε δασοπονική διαχείριση και εκμετάλλευση ως δημόσια δάση».

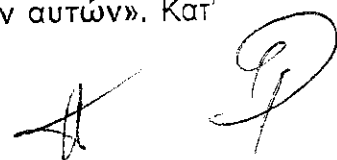

II. Σύμφωνα με την διάταξη της παρ.2 άρθρ. 75 του ν. 998/1979 «Κοινόχρηστοι δασικά εκτάσεις ως και διαθέσιμοι τοιαύται του αγροτικού Κώδικος δύνανται να αποδοθούν εις την αγροτικήν εκμετάλλευσιν ή να διατεθούν προς εκπλήρωσιν των υπό του κεφαλαίου ΣΤ' του παρόντος ή άλλων ειδικών νόμων τασσομένων σκοπών, δια πράξεως του κατά περίπτωσιν αρμοδίου οργάνου, εκδιδομένης μετά προηγουμένην γνώμην του νομαρχιακού συμβουλίου δασών, κρίνοντος περί της τυχόν ενδεικνυομένης κηρύξεως αυτών ως αναδασωτέων».

Για την εφαρμογή της ανωτέρω διατάξεως και στα πλαίσια της αναφερθείσης ανταλλαγής, η Διεύθυνση Πολιτικής Γης, θεωρούσα ότι η συγκεκριμένη έκταση είναι δασική, με το υπ' αριθ. 2687/10-5-2007 έγγραφό της ζήτησε από τη Διεύθυνση Δασών Νομαρχίας Χαλκιδικής να της γνωρίσει εάν η ως άνω διαθέσιμη εποικιστική έκταση του αγροκτήματος Ουρανούπολης, με αριθμό κληροτεμαχίου 1193με, εμβαδού 8.801,43 στρεμμάτων, είναι ή πρόκειται να κηρυχθεί αναδασωτέα.

Τον χαρακτήρα της έκτασης, ως δασικής η Δ/ση Πολιτικής Γης θεωρεί δεδομένο, ως απορρέοντα δεσμευτικά από την υπ' αριθμ. 147/1934 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Χαλκιδικής, σύμφωνα με την παρ. 7 άρθρ. 1 του Ν. 3147/2003 κατά την οποία « ..ο χαρακτηρισμός από τις Επιτροπές Απαλλοτριώσεων και τις Επιτροπές Οριστικών Διανομών, ως προς τη μορφή των εκτάσεων που αποτέλεσαν αντικείμενο διανομής σύμφωνα με τις διατάξεις της αγροτικής νομοθεσίας, είναι έγκυρος και δεσμευτικός και δεν επανεξετάζεται από τα όργανα της Διοίκησης». Στη συγκεκριμένη περίπτωση το υπ' αριθμ. 1193 με διαθέσιμο τεμάχιο στην ως άνω απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Χαλκιδικής χαρακτηρίζεται ως «δάσος χθαμαλόν» εντός του οποίου υπάρχουν «400 μόνον στρέμματα πεύκα». Η ίδια έκταση χαρακτηρίζεται σε άλλο σημείο της ίδιας απόφασης, ως μη καλλιεργήσιμος καθώς και ως βοσκήσιμος.

Εξάλλου, σύμφωνα με την διάταξη της παρ.1 του άρθρ. 8 του Αγροτικού Κώδικα (καταργηθείσα δι' άρθρ. 62 Ν.Δ. 2185/52) τα δάση εξαιρούνται της απαλλοτριώσεως για αγροτική αποκατάσταση «εκτός αν μικραί δασικά εκτάσεις παρεμβάλλονται εντός απαλλοτριουμένων εκτάσεων και παρέχουν δυσχερείας εις την διανομήν και εκμετάλλευσιν αυτών». Κατ'

εφαρμογήν της παραπάνω διάταξης η αρμόδια Επιτροπή Απαλλοτριώσεων, προκειμένου να προσδιορίσει την κατ' εξαίρεση του γενικού απαγορευτικού κανόνα απαλλοτριωθείσα έκταση δάσους περιόρισε αυτήν, προβαίνουσα στον αντίστοιχο χαρακτηρισμό, μόνο σε 400 περίπου στρέμματα πεύκων. Η υπόλοιπη έκταση χαρακτηρισθείσα ως **δάσος χθαμαλόν** ή σε άλλο σημείο ως μη καλλιεργήσιμη έκταση ή ως βοσκήσιμη δεν χαρακτηρίζεται ως δάσος, αλλά ως θαμνώδης δασική έκταση, ο δε γενόμενος χαρακτηρισμός της ίδιας έκτασης το έτος 1971 από την Επιτροπή Οριστικών Διανομών, «ως κοινόχρηστο δάσος» δεν αποκλίνει από τον αρχικό χαρακτηρισμό αλλά με βάση αυτόν διασφαλίζει τον μη αγροτικό χαρακτήρα της έκτασης.

Στην συνέχεια και στα πλαίσια της διαδικασίας του άρθρ. 75 παρ.2 του Ν. 998/1979, το αρμόδιο Δασαρχείο Αρναίας ύστερα από διενέργεια αυτοψίας υπαλλήλου του στην επίμαχη έκταση με το υπ' αριθμ. 2468/27-6-2007 έγγραφό του προς τη Δ/νση Δασών Χαλκιδικής γνωρίζει ότι η συγκεκριμένη έκταση των 8.600 στρεμμάτων καλύπτεται από δασική βλάστηση αειφύλλων πλατυφύλλων σε ποσοστό εδαφοκάλυψης 100% με διάσπαρτα άτομα χαλεπίου πεύκης στα βορειοανατολικά όρια αυτής. Με τον κατά την άποψη της Δ/νσης Πολιτικής Γης χαρακτηρισμό της έκτασης ως δασικής διεφώνησε η Δ/νση Δασών Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, έχουσα την άποψη ότι η έκταση την οποία αφορά το ερώτημα, είναι δάσος.

III. Παρά την διατύπωση του ερωτήματος, συντεταγμένου σύμφωνα με την άποψη της Δ/νσης Πολιτικής Γης, ότι η συγκεκριμένη έκταση είναι δασική και όχι δάσος, κατ' εφαρμογήν της αναφερθείσης διατάξεως της παρ. 7 του άρθρ. 1 του ν. 3147/2003, και ανεξάρτητα από την ορθότητα αυτής, η οποία πάντως είναι σοβαρά υποστηρίξιμη ως έχουσα σαφές νομικό έρεισμα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ανωτέρω έκταση θα θεωρείται δασική, εάν και εφόσον πληρούται εν προκειμένω το πραγματικό του τιθέμενου από τη διάταξη της παρ. 3 περ. III β' του άρθρου 3 του ν. 998/79, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ν. 3208/2003, κανόνα δικαίου, σύμφωνα με την οποία «εάν στην ως άνω βιοκοινότητα η ξυλώδης βλάστηση αποτελείται από δασοπονικά είδη αειφύλλων ή φυλλοβόλων πλατύφυλλων που εμφανίζονται σε θαμνώδη μορφή, η εν λόγω έκταση χαρακτηρίζεται δασική έκταση, εφόσον οι κόμεις των ειδών αυτών καλύπτουν ποσοστό

μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό του εδάφους (συγκόμωση μεγαλύτερη του 0,25)».

Εξάλλου, η αρμοδιότητα της δασικής αρχής στα πλαίσια εφαρμογής της διάταξης παρ. 2 του άρθρου 75 του ν. 998/79 συνίσταται στην κήρυξη της προς παραχώρηση εποικιστικής έκτασης ως αναδασωτέας ή μη και σύμφωνα με τα παγίως δεκτά γενόμενα από το Συμβούλιο της Επικρατείας η κήρυξη δασικής έκτασης ως αναδασωτέας, δεν προϋποθέτει τον χαρακτηρισμό αυτής ως δασικής κατά τη διαδικασία που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρ. 14 του ν. 998/79 (ΣΤΕ 1532/2006, 3880/2004, 896/2003) αλλά αρκεί η διαπίστωση ότι η έκταση είναι δασική (ΣΤΕ 1142, 3811/1987).

Περαιτέρω, η γενομένη στα πλαίσια της έρευνας των προϋποθέσεων κηρύξεως της έκτασης ως αναδασωτέας κατ' άρθρο 75 παρ. 2 του ν. 998/79 διαπίστωση, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 2468/27.6.2007 έγγραφο του Δασαρχείου Αρναίας, είναι ότι η συγκεκριμένη έκταση «καλύπτεται από δασική βλάστηση αειφύλλων πλατυφύλλων σε ποσοστό εδαφοκάλυψης 100%».

Η ανωτέρω διαπίστωση από τον οικείο Δασάρχη, σε συνδυασμό με τον γεγνημένο στο παρελθόν χαρακτηρισμό της βλάστησης ως χαμηλής, δηλαδή θαμνώδους (ως εκ του είδους της συγκεκριμένης βλάστησης), οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα ότι κατ' εφαρμογή της αναφερθείσης διατάξεως, η έκταση την οποία αφορά το ερώτημα και περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 2468/27-6-2007 έγγραφο του Δασαρχείου Αρναίας είναι δασική, με περαιτέρω συνέπεια και εφόσον τα αναφερόμενα στο ως άνω έγγραφο περιγραφικά στοιχεία είναι ακριβή, τα αρμόδια όργανα θα πρέπει να εφαρμόσουν το άρθρ. 75 παρ.2 του Ν. 998/1979.

IV. Ενόψει των προεκτεθέντων, κατά την πλειοψηφούσα Γνώμη του Τμήματος, (ψηφοί 6 προς 1) και ανεξάρτητα από την όποια ερμηνεία αλλά και τη δεσμευτικότητα της υπ' αριθμ. 147/1934 απόφασης της Επιτροπής Απαλλοτριώσεως Χαλκιδικής κατ' εφαρμογήν της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3147/2003 του υπ' αριθμ. 1193 με κληροτεμάχιο 8.600 στρεμμάτων έχει χαρακτήρα δασικής έκτασης και όχι δάσους και ως εκ τούτου συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 75 παρ. 2 του ν. 998/79.

Κατά τη γνώμη όμως του Αντιπροέδρου, Θεόδωρου Θεοφανόπουλου, από τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 6 του Ν. 3086/2002

«Οργανισμός Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των λειτουργιών και των υπαλλήλων του», αυτοτελώς και σε συνδυασμό με τις λοιπές συναφείς διατάξεις του ίδιου νόμου λαμβανόμενες, συνάγεται ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) γνωμοδοτεί επί της ερμηνείας συγκεκριμένων διατάξεων (νομικών προβληματισμών).

Προς τούτο, ο χαρακτηρισμός μιας έκτασης ως δασικής ή μη με τις συνέπειες που επάγεται κατά το σύνταγμα και το νόμο, είναι θέμα διοικητικής φύσεως, η επίλυση του οποίου απόκειται, κατά το Σύνταγμα, στην (ενεργό) Διοίκηση και, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, στο Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ 255/1997). Συνεπώς, το Ν.Σ.Κ. δεν έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει εάν η αναφερόμενη στο άνω ερώτημα έκταση είναι δασική ή δάσος.

V. Κατ' ακολουθίαν όλων όσων αναπτύσσονται παραπάνω το περιγραφόμενο στην υπ' αριθμ. 147/1934 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Χαλκιδικής ως και στο υπ' αριθμ. 2468/27.6.2007 έγγραφο του Δασαρχείου Αρναίας κληροτεμάχιο με αριθμό 1193με του αγροκτήματος Ουρανούπολης εμβαδού 8.600 στρεμμάτων, πρέπει να θεωρηθεί ως δασική έκταση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ 1.4.08

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΡΟΜΠΙΑΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΜΠΟΤΣΙΟΣ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γίνεται αποδεκτή

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΙΡΙΑΤΙΔΗΣ

